

**Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων
Γενική Διεύθυνση Κτηνιατρικής
Διεύθυνση Κτηνιατρικής Δημόσιας Υγείας
Τμήμα Αλιευμάτων, Γάλακτος και Λοιπών Τροφίμων Ζωικής Προέλευσης**

Μετακινήσεις νωπού γάλακτος αιγοπροβάτων και γαλακτοκομικών προϊόντων για την αποτροπή μετάδοσης της ευλογιάς των αιγοπροβάτων

Έκδοση 1^η

Αθήνα, 21 Αυγούστου 2024

Εκδόσεις του εγγράφου

Έκδοση	Ημερομηνία έκδοσης	Αλλαγές σε σχέση με την προηγούμενη έκδοση
1 ^η	21.08.2024	Αρχικό έγγραφο

Περιεχόμενα

1. Σκοπός του εγγράφου.....	4
2. Ορισμοί	4
3. Νομοθετικές διατάξεις για τη διαχείριση του νωπού γάλακτος αιγοπροβάτων.....	4
4. Μέτρα βιοασφάλειας για τη διακίνηση του νωπού γάλακτος αιγοπροβάτων	5
5. Μέθοδοι μετριάσμου του κινδύνου μετάδοσης της νόσου με το νωπό γάλα αιγοπροβάτων	6
6. Σενάρια μετακίνησης του νωπού γάλακτος αιγοπροβάτων	6

1. Σκοπός του εγγράφου

Σκοπός του εγγράφου είναι να δοθούν αναλυτικές οδηγίες για την εφαρμογή των μέτρων αναφορικά με το νωπό γάλα αιγοπροβάτων για την αποτροπή μετάδοσης της ευλογιάς των αιγοπροβάτων.

Επισημαίνεται ότι το γάλα και τα γαλακτοκομικά προϊόντα που παράγονται από αυτό, είναι ασφαλή για να καταναλωθούν από τον άνθρωπο.

2. Ορισμοί

«**Απαγορευμένη ζώνη**»: Σε περίπτωση εμφάνισης κρούσματος ευλογιάς των αιγοπροβάτων, ορίζεται η απαγορευμένη ζώνη με εγκύκλιο της Γενικής Διεύθυνσης Κτηνιατρικής.

Η απαγορευμένη ζώνη περιλαμβάνει τις παρακάτω ζώνες:

1. Προστασίας
2. Επιτήρησης
3. Περαιτέρω απαγορευμένη, αν απαιτείται. Στην περίπτωση που οριστεί περαιτέρω απαγορευμένη ζώνη, εφαρμόζονται τα ίδια μέτρα που ισχύουν για τη ζώνη επιτήρησης.

«**Νωπό γάλα**»: το γάλα το οποίο παράγεται από την έκκριση του μαστού εκτρεφόμενων ζώων και το οποίο δεν έχει θερμανθεί σε θερμοκρασία άνω των 40 °C ούτε έχει υποστεί οιαδήποτε επεξεργασία που έχει ανάλογη επίδραση. (Κανονισμός (ΕΚ) 853/2004)

«**Πρωτόγαλα**»: υγρό που εκκρίνεται από τους μαστικούς αδένες των γαλακτοπαραγωγών ζώων 3 έως 5 ημέρες μετά τον τοκετό, είναι πλούσιο σε αντισώματα και ανόργανα στοιχεία και προηγείται της παραγωγής νωπού γάλακτος. (Κανονισμός (ΕΚ) 853/2004)

Στο παρόν έγγραφο, η αναφορά σε νωπό γάλα και πρωτόγαλα **αφορά μόνο σε νωπό γάλα και πρωτόγαλα αιγοπροβάτων.**

3. Νομοθετικές διατάξεις για τη διαχείριση του νωπού γάλακτος αιγοπροβάτων

Σύμφωνα με τον Κατ' Εξουσιοδότηση Κανονισμό 2020/687 της Επιτροπής, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, **απαγορεύονται** οι μετακινήσεις νωπού γάλακτος και πρωτογάλακτος που προέρχονται από ζώα από εκτροφές που βρίσκονται στην απαγορευμένη ζώνη.

Ωστόσο, στα άρθρα 33 και 49 του εν λόγω Κανονισμού αναφέρονται οι ειδικοί όροι για την έγκριση μετακινήσεων νωπού γάλακτος που προέρχεται από εκτροφές που βρίσκονται στη ζώνη προστασίας και τη ζώνη επιτήρησης, αντίστοιχα. Το νωπό γάλα μπορεί να μετακινηθεί σε εγκατάσταση μεταποίησης γάλακτος για να υποβληθεί σε επεξεργασία μετριασμού του κινδύνου όπως καθορίζεται στο παράρτημα VII του Κατ' Εξουσιοδότηση Κανονισμού 2020/687.

Η μετακίνηση νωπού γάλακτος από την εκτροφή προέλευσης στην εγκατάσταση μεταποίησης πρέπει να πραγματοποιείται **μέσα σε κλειστούς περιέκτες** και η εγκατάσταση μεταποίησης πρέπει να βρίσκεται στην ίδια απαγορευμένη ζώνη ή όσο το δυνατόν πλησιέστερα στην απαγορευμένη ζώνη και πρέπει να λειτουργεί υπό την επιτήρηση επίσημων κτηνιάτρων.

4. Μέτρα βιοασφάλειας για τη διακίνηση του νωπού γάλακτος αιγοπροβάτων

Σε συνέχεια των αναφερόμενων στην προηγούμενη ενότητα, ορίζονται τα παρακάτω μέτρα για την αποτροπή μετάδοσης και εξάπλωσης της νόσου:

1. Τα οχήματα που παραλαμβάνουν γάλα από εκμεταλλεύσεις της απαγορευμένης ζώνης δεν πρέπει να παραλαμβάνουν γάλα από **ελεύθερες περιοχές**.
2. Ειδικότερα, ισχύουν τα παρακάτω:
 - 2.1. Θα πρέπει να υπάρχουν οχήματα **αποκλειστικής χρήσης** στις **ζώνες προστασίας και επιτήρησης τα οποία κινούνται αποκλειστικά σε αυτές τις ζώνες** και τα οποία δεν παραλαμβάνουν γάλα από την περαιτέρω απαγορευμένη ζώνη και από ελεύθερες περιοχές. Τα εν λόγω οχήματα πρέπει να παραλαμβάνουν **πρώτα από τη ζώνη επιτήρησης και μετά από τη ζώνη προστασίας**.
 - 2.2. Θα πρέπει να υπάρχουν οχήματα **αποκλειστικής χρήσης στην περαιτέρω απαγορευμένη ζώνη** τα οποία δεν παραλαμβάνουν γάλα από **ελεύθερες περιοχές**.
 - 2.3. **Πριν από κάθε είσοδο και έξοδο από εκμεταλλεύσεις πρέπει να γίνεται καθαρισμός και απολύμανση του οχήματος.**
 - 2.4. Πρέπει να καταγράφεται η **ημερομηνία και ώρα παραλαβής γάλακτος** από κάθε εκτροφή.
 - 2.5. Ο οδηγός του μέσου παραλαβής και μεταφοράς του γάλακτος **απαγορεύεται να μετακινείται άσκοπα εντός της εκτροφής** και να έρχεται σε άμεση επαφή με ζώα ή ζωοτροφές, αλλά θα πρέπει να **παραμένει αυστηρά στο διακριτό χώρο της παράδοσης του γάλακτος**.
 - 2.6. **Μετά την τελευταία παραλαβή διενεργείται προσεκτικός καθαρισμός και απολύμανση του οχήματος** από τον οδηγό και στη συνέχεια, το όχημα δεν κάνει καμία ενδιάμεση στάση για παραλαβή σε άλλη προβατοτροφική εκμετάλλευση παρά κατευθύνεται προς την εγκατάσταση μεταποίησης γάλακτος, **στην οποία διενεργείται εκ νέου καθαρισμός και απολύμανση (εσωτερικός CIP και εξωτερικός)**.
 - 2.7. Στα οχήματα πρέπει να υπάρχει επαρκής ποσότητα **γαντιών μιας χρήσης, ποδοναριών και φόρμες μιας χρήσης**, για άμεση χρήση από τον οδηγό.
 - 2.8. Όταν ο οδηγός φτάνει σε μια εκμετάλλευση **πρέπει να φορέσει τη φόρμα, τα ποδονάρια και τα γάντια** και κατά την αποχώρηση να τα ψεκάσει με απολυμαντικό, να τα βγάλει και να τα αφήσει στην εκτροφή για καταστροφή.
3. **Όλα** τα οχήματα που παραλαμβάνουν νωπό γάλα πρέπει να φέρουν κινητό εξοπλισμό ικανού μεγέθους **(τουλάχιστον 15lt) για να απολυμανθεί επαρκώς** το όχημα πριν από την είσοδο και μετά την έξοδο από τις εκμεταλλεύσεις. Στα οχήματα πρέπει να υπάρχει αρκετή ποσότητα κατάλληλου απολυμαντικού.
4. Τα οχήματα πρέπει να καθαρίζονται και να απολυμαίνονται επιμελώς τόσο εσωτερικά όσο και εξωτερικά πριν πραγματοποιήσουν το επόμενο δρομολόγιο.
5. Η εγκατάσταση μεταποίησης γάλακτος τηρεί αρχείο με τα οχήματα που κινούνται σε κάθε ζώνη και την ιχνηλασιμότητα του γάλακτος που παραλαμβάνει.

5. Μέθοδοι μετριασμού του κινδύνου μετάδοσης της νόσου με το νωπό γάλα αιγοπροβάτων

Σύμφωνα με τον Κανονισμό 2020/687 Παράρτημα VII, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, ο μετριασμός του κινδύνου μετάδοσης της ευλογιάς των αιγοπροβάτων από το **νωπό γάλα αιγοπροβάτων από την απαγορευμένη ζώνη** μπορεί να γίνει με την παρακάτω μέθοδο επεξεργασίας:

Παστερίωση που συνίσταται σε μία μόνο θερμική επεξεργασία με αποτέλεσμα τουλάχιστον ισοδύναμο του αποτελέσματος που επιτυγχάνεται με την εφαρμογή 72 °C επί 15 δευτερόλεπτα.

Επισημαίνεται ότι το γάλα που έχει παστεριωθεί με βάση την προαναφερθείσα μέθοδο παστερίωσης, και τα προϊόντα που έχουν προέλθει από αυτό μπορεί να διακινηθούν ελεύθερα εντός ή εκτός απαγορευμένης ζώνης διότι θεωρούνται ασφαλή προϊόντα **ως προς τη μετάδοση της νόσου και ως τρόφιμο για κατανάλωση από τον άνθρωπο.**

Η εγκατάσταση μεταποίησης γάλακτος πρέπει να βρίσκεται στην απαγορευμένη ζώνη ή όσο το δυνατόν πλησιέστερα σε αυτή και πρέπει να λειτουργεί υπό την επιτήρηση επίσημων κτηνιατρών.

6. Σενάρια μετακίνησης του νωπού γάλακτος αιγοπροβάτων

Παρακάτω αναφέρονται πιθανά σενάρια μετακίνησης του νωπού γάλακτος αιγοπροβάτων ανάλογα με τη ζώνη στην οποία βρίσκεται η εκτροφή προέλευσης και η εγκατάσταση μεταποίησης αυτού.

Πιο συγκεκριμένα, ο Πίνακας 1 αναφέρει τις μετακινήσεις του νωπού γάλακτος ανάλογα με την τοποθεσία της εκτροφής προέλευσης και ο Πίνακας 2 αναφέρει τις μετακινήσεις του νωπού γάλακτος ανάλογα με την τοποθεσία στην οποία βρίσκεται η εγκατάσταση μεταποίησης αυτού. Επίσης, και στους δύο πίνακες αναφέρεται το είδος θερμικής επεξεργασίας στην οποία πρέπει να υποβληθεί το νωπό γάλα ανάλογα με την περιοχή που βρίσκεται η εκτροφή προέλευσης.

Τέλος, ακολουθεί σχηματική απεικόνιση (Σχήμα 1) των σεναρίων κίνησης των οχημάτων παραλαβής νωπού γάλακτος προς την εγκατάσταση μεταποίησης γάλακτος.

Πίνακας 1: Μετακινήσεις του νωπού γάλακτος ανάλογα με την τοποθεσία της εκτροφής προέλευσης

Τοποθεσία εκτροφής προέλευσης του νωπού γάλακτος	Τοποθεσία εγκατάστασης μεταποίησης	Μέθοδος θερμικής επεξεργασίας	Ασφαλές προϊόν	Διακίνηση
<p>Ζώνη προστασίας ή</p> <p>Ζώνη επιτήρησης ή</p> <p>Περαιτέρω απαγορευμένη ζώνη</p>	<p>Ζώνη προστασίας ή</p> <p>Ζώνη επιτήρησης ή</p> <p>Περαιτέρω απαγορευμένη ζώνη ή</p> <p>Ελεύθερη περιοχή όσο το δυνατόν πλησιέστερα στην απαγορευμένη περιοχή</p>	Κανονισμός 2020/687 Παράρτημα VII	Παστεριωμένο γάλα και παστεριωμένα γαλακτοκομικά προϊόντα	<p>Μπορούν να διακινηθούν ελεύθερα εντός ή εκτός απαγορευμένης ζώνης διότι θεωρούνται ασφαλή προϊόντα.</p> <p>Η τυροκόμηση του παστεριωμένου γάλακτος και η παραγωγή των λοιπών γαλακτοκομικών προϊόντων από παστεριωμένο γάλα μπορεί να γίνει είτε στην εγκατάσταση παστερίωσης του γάλακτος είτε σε άλλη εγκατάσταση εντός ή εκτός απαγορευμένης ζώνης</p>
Ελεύθερη περιοχή	<p>Ζώνη προστασίας ή</p> <p>Ζώνη επιτήρησης ή</p> <p>Περαιτέρω απαγορευμένη ζώνη ή</p> <p>Ελεύθερη περιοχή</p>	Σύμφωνα με το Κεφάλαιο II του Τμήματος IX του Παραρτήματος III του Κανονισμού 853/2004 ⁱ	Παστεριωμένο γάλα και γαλακτοκομικά προϊόντα	Το παστεριωμένο γάλα και τα προϊόντα που έχουν προέλθει από αυτό (τυρί, γιαούρτι, κ.ά) μπορεί να διακινηθούν ελεύθερα εντός ή εκτός απαγορευμένης ζώνης διότι θεωρούνται ασφαλή προϊόντα.

ⁱ Η παστερίωση επιτυγχάνεται με επεξεργασία που περιλαμβάνει:

i) υψηλή θερμοκρασία για σύντομο χρονικό διάστημα: τουλάχιστον 72 °C για 15 δευτερόλεπτα^{*}

ii) χαμηλή θερμοκρασία για μεγάλο χρονικό διάστημα: τουλάχιστον 63 °C για 30 λεπτά^{*} ή

iii) οποιονδήποτε άλλον συνδυασμό συνθηκών χρόνου και θερμοκρασίας ώστε να επιτευχθεί αντίστοιχο αποτέλεσμα.

Πίνακας 2: Είδος θερμικής επεξεργασίας ανάλογα με την περιοχή προέλευσης του νωπού γάλακτος και την τοποθεσία που βρίσκεται η εγκατάσταση μεταποίησης

Περιοχή στην οποία βρίσκεται η εγκατάσταση μεταποίησης	Περιοχή προέλευσης του νωπού γάλακτος	Κίνηση οχημάτων (Κλειστά βυτία)	Μέθοδος θερμικής επεξεργασίας	Διακίνηση τελικού προϊόντος
Ζώνη προστασίας	Ζώνη προστασίας	Αποκλειστικά στη ζώνη επιτήρησης και προστασίας ¹	Κανονισμός 2020/687 Παράρτημα VII	Χωρίς περιορισμούς
	Ζώνη επιτήρησης	Αποκλειστικά στη ζώνη επιτήρησης και προστασίας ¹	Κανονισμός 2020/687 Παράρτημα VII	Χωρίς περιορισμούς
	Περαιτέρω απαγορευμένη ζώνη	Αποκλειστικά στην περαιτέρω απαγορευμένη ζώνη ²	Κανονισμός 2020/687 Παράρτημα VII	Χωρίς περιορισμούς
	Ελεύθερη περιοχή	Αποκλειστικά στην ελεύθερη ³	Κανονισμός 853/2004 Παράρτημα III Τμήμα ΙΧ Κεφάλαιο II	Χωρίς περιορισμούς
Ζώνη επιτήρησης	Ζώνη προστασίας	Αποκλειστικά στη ζώνη επιτήρησης και προστασίας ¹	Κανονισμός 2020/687 Παράρτημα VII	Χωρίς περιορισμούς
	Ζώνη επιτήρησης	Αποκλειστικά στη ζώνη επιτήρησης και προστασίας ¹	Κανονισμός 2020/687 Παράρτημα VII	Χωρίς περιορισμούς
	Περαιτέρω απαγορευμένη ζώνη	Αποκλειστικά στην περαιτέρω απαγορευμένη ζώνη ²	Κανονισμός 2020/687 Παράρτημα VII	Χωρίς περιορισμούς
	Ελεύθερη περιοχή	Αποκλειστικά στην ελεύθερη ³	Κανονισμός 853/2004 Παράρτημα III Τμήμα ΙΧ Κεφάλαιο II	Χωρίς περιορισμούς

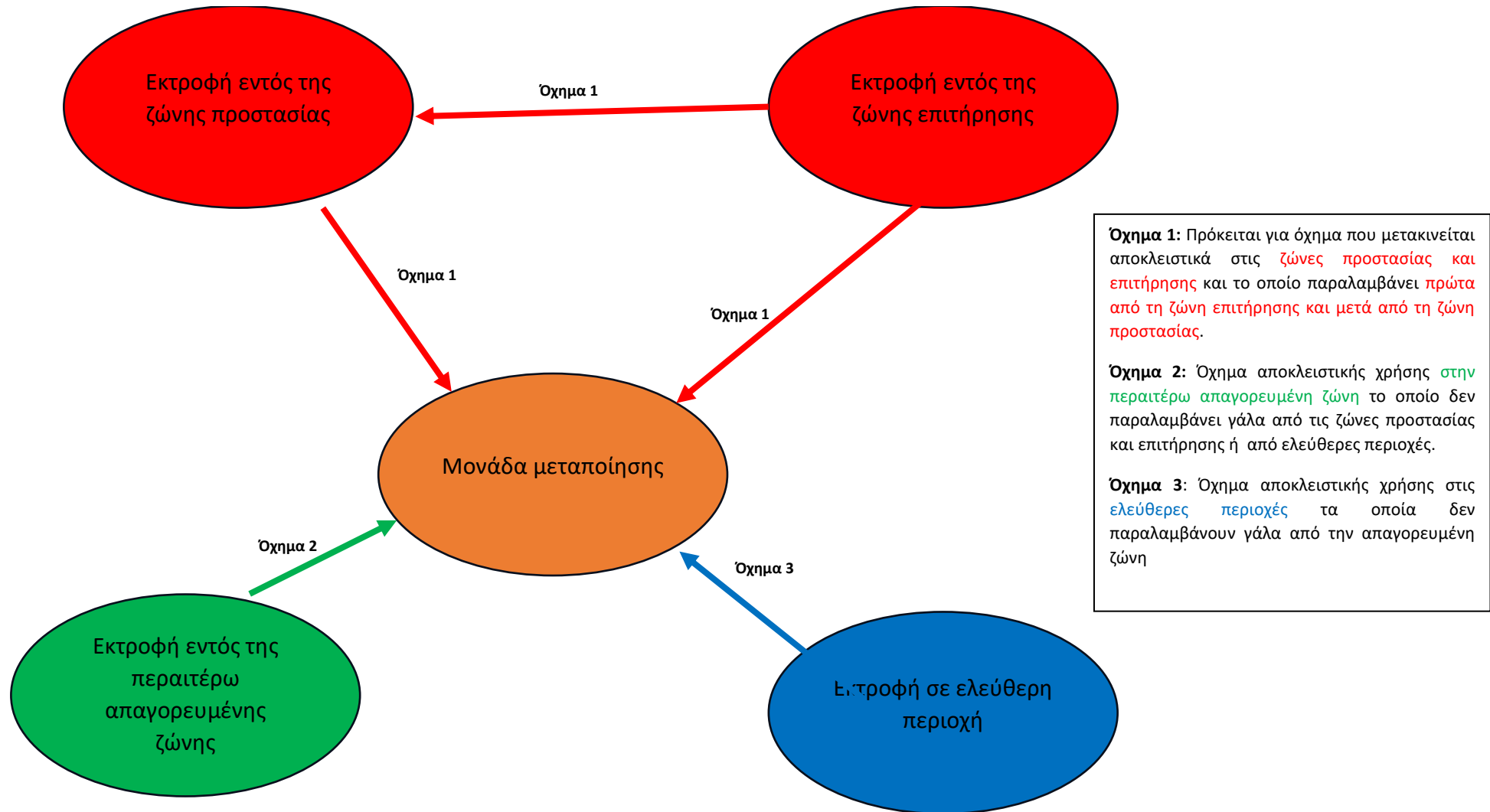
Περαιτέρω απαγορευμένη ζώνη	Ζώνη προστασίας	Αποκλειστικά στη ζώνη επιτήρησης και προστασίας¹	Κανονισμός 2020/687 Παράρτημα VII	Χωρίς περιορισμούς
	Ζώνη επιτήρησης	Αποκλειστικά στη ζώνη επιτήρησης και προστασίας¹	Κανονισμός 2020/687 Παράρτημα VII	Χωρίς περιορισμούς
	Περαιτέρω απαγορευμένη ζώνη	Αποκλειστικά στην περαιτέρω απαγορευμένη ζώνη²	Κανονισμός 2020/687 Παράρτημα VII	Χωρίς περιορισμούς
	Ελεύθερη περιοχή	Αποκλειστικά στην ελεύθερη³	Κανονισμός 853/2004 Παράρτημα III Τμήμα ΙΧ Κεφάλαιο II	Χωρίς περιορισμούς
Ελεύθερη περιοχή	Ζώνη προστασίας	Αποκλειστικά στη ζώνη επιτήρησης και προστασίας¹	Κανονισμός 2020/687 Παράρτημα VII	Χωρίς περιορισμούς
	Ζώνη επιτήρησης	Αποκλειστικά στη ζώνη επιτήρησης και προστασίας¹	Κανονισμός 2020/687 Παράρτημα VII	Χωρίς περιορισμούς
	Περαιτέρω απαγορευμένη ζώνη	Αποκλειστικά στην περαιτέρω απαγορευμένη ζώνη²	Κανονισμός 2020/687 Παράρτημα VII	Χωρίς περιορισμούς
	Ελεύθερη περιοχή	Αποκλειστικά στην ελεύθερη³	Κανονισμός 853/2004 Παράρτημα III Τμήμα ΙΧ Κεφάλαιο II	Χωρίς περιορισμούς

¹ Οχήματα τα οποία κινούνται αποκλειστικά στις ζώνες προστασίας και επιτήρησης και τα οποία δεν παραλαμβάνουν γάλα από την περαιτέρω απαγορευμένη ζώνη και από ελεύθερες περιοχές. Τα εν λόγω οχήματα πρέπει να παραλαμβάνουν πρώτα από τη ζώνη επιτήρησης και μετά από τη ζώνη προστασίας.

² Οχήματα αποκλειστικής χρήσης στην περαιτέρω απαγορευμένη ζώνη τα οποία δεν παραλαμβάνουν γάλα από τις ζώνες προστασίας και επιτήρησης ή από ελεύθερες περιοχές.

³ Θα πρέπει να υπάρχουν οχήματα αποκλειστικής χρήσης στις ελεύθερες περιοχές τα οποία δεν παραλαμβάνουν γάλα από την απαγορευμένη ζώνη.

Σχήμα 1: Μετακίνηση του νωπού γάλακτος αιγοπροβάτων και των οχημάτων μεταφοράς του προς την εγκατάσταση μεταποίησης

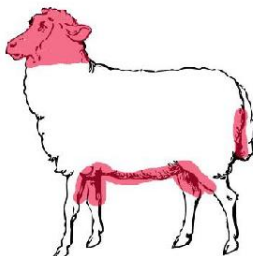
Η ΕΥΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΒΑΤΟΥ

ΕΙΝΑΙ ΜΙΑ ΠΟΛΥ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΗ ΜΕΤΑΔΟΤΙΚΗ ΑΣΘΕΝΙΑ ΤΩΝ ΖΩΩΝ
ΠΟΥ ΕΜΦΑΝΙΣΤΗΚΕ ΞΑΝΑ ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΜΑΣ ΚΑΙ ΑΠΕΙΛΕΙ ΤΑ ΑΙΓΟΠΡΟΒΑΤΑ

Πώς θα καταλάβουμε έγκαιρα αν τα ζώα μας έχουν κολλήσει ευλογιά :

1 Εξετάζουμε κάθε μέρα τα ζώα μας (κυρίως τα πρόβατα αλλά και τα γίδια)

- ▶ στο κεφάλι και το πρόσωπο
- ▶ στην κοιλιά
- ▶ στους μαστούς
- ▶ στις μασχάλες
- ▶ στα γεννητικά όργανα
- ▶ στη βάση και το εσωτερικό της ουράς
- ▶ το μέσα μέρος των μηρών
- ▶ κάθε άλλο άτριχο μέρος του σώματος

2 Ψάχνουμε προσεκτικά για :
Κοκκινίλες, Κόκκινα Σπυριά, Μαύρα κάπαλα, Πληγές, Μύξες, Δάκρυα

Πρόβατο με εκτεταμένες αλλοιώσεις ευλογιάς στο κεφάλι, το πρόσωπο και την κοιλιά. Κόκκινα σπυριά (βλατίδες).

Χαρακτηριστικές αλλοιώσεις ευλογιάς στη βάση της ουράς. Κόκκινα σπυριά (βλατίδες).

Τυπικές αλλοιώσεις ευλογιάς. Κόκκινα σπυριά (βλατίδες).

Προχωρημένες αλλοιώσεις ευλογιάς. Πληγές (έλκη).

Προχωρημένες αλλοιώσεις ευλογιάς. Μαύρα κάπαλα (εφελκίδες).

Εκτεταμένες αλλοιώσεις ευλογιάς σε όλη την κοιλιά, στους μαστούς, τους μηρούς, τα γεννητικά όργανα και τη βάση της ουράς. Κοκκινίλες (κηλίδες) και κόκκινα σπυριά (βλατίδες).

Προχωρημένες αλλοιώσεις ευλογιάς (εφελκίδες) και πληγές (έλκη) στο ίδιο ζώο. Μαύρα κάπαλα

Πρόβατο με αλλοιώσεις ευλογιάς στο πρόσωπο. Κοκκινίλες (κηλίδες), κόκκινα σπυριά (βλατίδες) και μύξες (ρινικό έκκριμα).

Φωτογραφία: αλλοιώσεις
Ελισσαίητας, Διοτίσης,
Δίνας-Δέσπρας Δέσπρας

3 Αν παρατηρήσουμε κάτι από τα παραπάνω σε ένα ή περισσότερα ζώα ειδοποιούμε αμέσως τους Δημόσιους Κτηνιάτρους της περιοχής μας και ακολουθούμε πιστά τις οδηγίες τους.

ΑΝ ΥΠΟΠΤΕΥΕΣΤΕ ΟΤΙ ΤΑ ΖΩΑ ΣΑΣ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΕΧΟΥΝ ΚΟΛΛΗΣΕΙ ΕΥΛΟΓΙΑ ΜΗΝ ΠΕΡΙΜΕΝΕΤΕ
ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΤΕ ΑΜΕΣΩΣ ΤΟΥΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥΣ ΚΤΗΝΙΑΤΡΟΥΣ
ΤΑ ΚΟΠΑΔΙΑ ΟΛΟΚΛΗΡΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΣΑΣ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΚΙΝΔΥΝΕΥΟΥΝ

Για επιπλέον πληροφορίες μπορείτε να επικοινωνείτε απευθείας με τις τοπικές κτηνιατρικές αρχές της περιοχής σας .

Τι πρέπει να κάνουμε για να προλάβουμε την μετάδοση της ευλογιάς στην εκτροφή μας :

- ⇒ Πάντα συμβουλευόμαστε από πριν την τοπική κτηνιατρική αρχή της περιοχής μας αν πρόκειται να αγοράσουμε ζώα, ζωοτροφές ή άλλα υλικά (π.χ. στρωμνή) που θα χρησιμοποιήσουμε στην εκτροφή μας
- ⇒ Αποφεύγουμε να επισκεπτόμαστε άλλες εκτροφές αιγοπροβάτων ή να επιτρέπουμε επισκέπτες στην δική μας εκτροφή.
- ⇒ Δεν δανειζόμαστε εργαλεία και υλικά ούτε κριάρια ή τράγους από άλλες εκτροφές.
- ⇒ Ενημερώνουμε τις κτηνιατρικές αρχές αν διαπιστώσουμε παράνομες ή ύποπτες μετακινήσεις ζώων.
- ⇒ Ασφαλίζουμε την είσοδο του στάβλου μας ώστε να μην μπορούν να μπουν μέσα άτομα όταν λείπουμε.
- ⇒ Λειτουργούμε απολυμαντικό ποδόλουτρο στην είσοδο του στάβλου.